

REDAKCE / 16. 2. 2017

Formanovo jubileum připomínají televize i kina

Režisér Miloš Forman, držitel dvou Oscarů a tří Zlatých glóbulů, oslaví v sobotu pětadesátiny. K životnímu jubileu připomene televize, kina, ale i česká centra ve světě jeho tvorbu.

Česká televize uvádí osm tematických pořadů. V kině filmového archivu Ponrepo vrcholí měsíční retrospektiva Formanovy tvorby. Česká centra zahájila oslavy v Kyjevě dlouhodobým programem. Projekce, besedy i přednášky se konají i v Polsku, Itálii, Británii, Rusku či v USA. Do Česka se však režisér nepodívá, i když tu byl po listopadu 1989 mnohokrát.

Naposledy před šesti lety s kameramanem Miroslavem Ondříčkem zasadil v botanické zahradě v Troji dva duby. Od dalších návštěv ho odradila notorická nechuť k létání a zdravotní obtíže. Před pěti lety se omluvil z otevření výstavy plakátů, kterou mu k osmdesátinám připravilo České centrum v New Yorku. V létě 2012 chyběl na karlovarském festivalu při premiéře restaurované kopie snímku *Hoří, má panenko*. „Nějak se mu nechce cestovat, je zdravotně limitován,“ vysvětlil to prezident festivalu Jiří Bartoška.

V únoru 2013 získal Forman v Los Angeles za celoživotní dílo nejvyšší ocenění udělované Sdružením amerických režisérů. Jeho šéf Taylor Hackford ho označil za jednoho z největších filmařů naší doby. Sám režisér se slavnosti podle agentury AP kvůli nemoci nezúčastnil.

Šťastný byl Forman ve chvílích, kdy v Praze začátkem roku 2007 v Národním divadle spolupracoval se syny Petrem a Matějem na uvedení jazzové buffopery Jiřího Šlitra a Jiřího Suchého *Dobře placená procházka*. Za inscenaci převzali jako tvůrčí tým cenu za nejlepší počín sezony v oblasti hudebního divadla. Při tehdejší pražském pobytu

představil svůj snímek *Goyovy přízraky*. Byl posledním, který natočil.

Před čtyřmi lety Formanovy názory a rady o filmovém řemesle v knižním rozhovoru *Povolání režisér* poodkryl Bohdan Sláma. Loni Studio Barrandov vydalo reprezentativní publikaci, v níž jeho příběh přiblížil historik Pavel Jiras; text doplnil tisícovkou fotografií. Vančurovu cenu za přínos české i světové kinematografii mu v lednu 2015 udělil filmový a televizní svaz FITES. Laudatio tehdy přednesl Zdeněk Svěrák. Zdůraznil, že všechna ocenění si Forman zasloužil tím, že spojil svůj talent s neuvěřitelnou houževnatostí a urputnou vírou, že lze natočit filmy, které zůstanou výsostným uměním a přitom jim porozumí všichni na světě. „Buďme pyšní na svého rodáka, který proslavil své jméno i svou zemi,“ řekl.

Oceněného na ceremoniálu zastoupil autor jeho biografie Jan Novák. „Už se sem asi nevypraví. Trápí ho zdraví, ani do New Yorku se tak často nedostane,“ řekl tehdy spisovatel. Publikaci v podobě audioknihy právě vydává Audiotéka. Podle Hynka Čermáka, který ji načetl, je příručkou pro přežití, návodem, jak být šťastný, románem o pokoře a výsměchem všem, kteří jen čekají. „Je to skvělá literatura, překračující autobiografickou formu. Tlustá kniha o jednom frajerovi,“ komentoval to.

Formanovy oficiální internetové stránky obsahují informace o 17 filmech a sedmi inscenacích, na kterých se podílel, i o projektech nerealizovaných. Tím posledním byl film *Ghost of Munich* (Mnichovský přízrak) s plánovanou premiérou v roce 2010, na jehož scénáři spolupracoval s Jeanem-Claudem Carrièreem a Václavem Havlem – nepodařilo se ho však zaplatit.

„Film o mnichovském diktátu by mohl být Němcům, Francouzům i Angličanům nepříjemný. Úvaha určitých lidí je taková, že by na tom mohli prodělat. Takhle mi už zkolabovalo několik filmů, kdy už bylo všechno připraveno. To k šoubyznysu patří,“ komentoval to Forman.

Zdroj: ČTK